

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/116/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3117219352
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3117219352.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Ivana Kubínyiho a JUDr. Aleny Záhumenskej v spore žalobkyne: G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L., S., zast. Občianskym združením OPOS, so sídlom A. Hlinku 1084/24A, Trenčianska Teplá, IČO: 51 147 688, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášiková 48, Bratislava, IČO: 00 151 653, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Marek Hric, s.r.o., so sídlom P. O. Hviezdoslava 10625/23B, Martin, IČO: 36 865 036, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 2. septembra 2020, č.k. 12C/41/2017-220, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovanému **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. uložil žalobkyni nahradiť trovy konania žalovanému v plnom rozsahu k rukám jeho právneho zástupcu do 3 dní po právoplatnosti uznesenia súdneho úradníka súdu, ktorým bude po právoplatnosti rozsudku určená výška náhrady trov konania.

2. Súd prvej inštancie rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 5.938,87 eur zo zmluvy o revolvingovom úvere č. 0274648234 zo dňa 27.3.2008, a určenia, že zmluva o splátkovom úvere č. 0274648234 zo dňa 27.3.2008 je bezúročná a bez poplatkov. Uviedla, že z úveru vo výške 6.638,76 eur zaplatila celkom sumu 12.577,65 eur a zostal rozdiel vo výške 5.938,87 eur, ktorý žiadala vydať ako bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť.

3. Súd prvej inštancie dokazovaním nemal za sporné, že ide o spotrebiteľský vzťah vzhľadom na charakter strán sporu. Aj keď išlo o úverovú zmluvu podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, vzťahujú sa ňu ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa, ako aj ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka a zák. č. 258/2001 Z.z. ako lex specialis, ktorý má podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka (bez prechodných ustanovení) prednosť pred ustanovenia Obchodného zákonníka ako všeobecného zákona.

4. Súd prvej inštancie podrobil úverovú zmluvu prieskumu vo svetle § 4 ods. 2 písm. d), i) a k) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení ku dňu podpísania zmluvy dňa 27.3.2008, t.j. či obsahuje všetky obligatórne vyžadované náležitosti. Žalobkyňa namietala, že v zmluve nebola uzatvorená v písomnej forme, v zmluve absentuje adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, absentuje priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov a

splátka nie je rozčlenená na istinu, úrok a iné poplatky, v dôsledku čoho sa úver posudzuje za bezúročný a bez poplatkov. Podľa § 4 ods. 2 písm. d), i) a k) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení ku dňu podpísania zmluvy dňa 27.3.2008, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná a okrem všeobecných náležitostí by mala obsahovať podľa písm. d) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, podľa písm. i) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a podľa písm. k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2, inak sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 3).

5. Súd prvej inštancie uviedol, že podľa judikatúry EÚ, ktorá je pre súdy členských štátov záväzná, ako aj judikatúry NS SR, náležitosti podľa písm. d), i) a k) zákona č. 258/2001 Z.z. nie sú zákonnými náležitosťami podľa Smernice 208/48/ES, členské štáty ich nemôžu zavádzať do svojej vnútroštátnej úpravy a pokiaľ bez nich môže spotrebiteľ posúdiť rozsah svojho záväzku nejde o okolnosť spôsobujúcu bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. V tejto veci išlo práve o takéto náležitosti. Ostatné náležitosti podľa § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. úverová zmluva obsahovala, a to aj správnu výšku RPMN.

6. Súd prvej inštancie ďalej zdôraznil, že úver poskytla banka, ktorá nie je predávajúcim, u ktorého je možné uplatniť reklamáciu. Ak by žalobkyňa ako dlžník chcela podať sťažnosť, v úverovej zmluve je uvedená presná adresa veriteľa i s IČO, kde môže adresovať svoje sťažnosti.

7. Súd prvej inštancie preto žalobu zamietol v časti o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a následne aj žalobu v časti o vrátenie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ úver nie je bezúročný a bezpoplatkový, nie je právny titul na vydanie bezdôvodného obohatenia.

8. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal plne úspešnému žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu proti neúspešnej žalobkyni.

9. V zákonnej lehote sa odvolala žalobkyňa prostredníctvom svojho zástupcu.

10. Namietala, že zmluva o úvere neobsahuje dobu trvania zmluvy, termín konečnej splatnosti, adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, a priemernú hodnotu RPMN platnú ku dňu podpisu zmluvy. Čo sa týka údaju o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom, je relevantné, že do samotného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 146/2017 súdy judikovali rozklad splátok na základe riadneho zákonného ustanovenia dňom 1.6.2010. Nikto túto skutočnosť nespochybňoval, a preto až do zmeny zákona - do 1.5.2018 - mali zachovať súdy právnu istotu, ktorá bola práve rozhodnutím Najvyššieho súdu SR narušená. Avšak práve táto právna úprava a zákon nie sú predmetom tohto konania. Predmetom tohto konania sú skutočnosti, o ktoré opiera svoje odôvodnenie o rozklade splátok, a tým je rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 128/2016 zo dňa 29.11.2017. Ďalej žalobkyňa konštatovala, že zmluva neobsahuje adresu predávajúceho. Za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať adresu sídla žalovaného v záhlaví zmluvy alebo názor súdu prvej inštancie, že žalovaný nie je predávajúcim. Údaje - IČO a adresa v záhlaví zmluvy - vyplývajúce z výpisu z obchodného registra len umožňujú identifikovať žalovaného nezameniteľným spôsobom ako poskytovateľa úveru v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z.z. Z tohto zákona zároveň nevyplýva, že by adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, mala byť totožná so sídlom tohto subjektu. Navyše v prípade bánk či poskytovateľov spotrebiteľských úverov pôsobiacich tak, ako žalovaný na území celého Slovenska prostredníctvom pobočiek, nie je vylúčené, aby reklamácia alebo sťažnosť nemohla byť vybavená prostredníctvom niektorej z nich v mieste čo najbližšom bydlisku spotrebiteľa. Zákon diferencoval povinné obsahové náležitosti na identifikačné údaje veriteľa a na adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Zákonodarcu jasne diferencoval tieto podstatné náležitosti, pričom súd ich nemôže stotožňovať. Napokon žalobkyňa namietala, že zmluva neobsahuje priemernú hodnotu RPMN. Preto mal súd prvej inštancie podľa žalobkyne posúdiť úver za bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa záverom dodala, že súd prvej inštancie po celú dobu konania aplikoval zákon č. 129/2010 Z.z. Táto zmluva ale spadá pod zákon č. 258/2001 Z.z. Súd prvej inštancie neaplikoval zákonné ustanovenia správne.

11. Žalobkyňa preto žiadala odvolací súd, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie.

12. K odvolaniu žalobkyne sa žalovaný písomne nevyjadril.

13. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

14. Žalobkyňa namietala, že rozčlenenie splátky na istinu, úroky a iné poplatky je potrebné posudzovať podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.11.2017, sp. zn. 7 Cdo 128/2016, podľa ktorého je rozčlenenie splátky potrebné pod sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

15. Podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

16. Súdna prax nebola pri aplikácii uvedeného ustanovenia [v súčasnosti sa jedná o totožné ustanovenie zakotvené v § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch] donedávna jednotná. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.2.2018, sp. zn. 3Cdo 146/2017 však prijalo záver, že uvedené ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ ustanovenie zákona č. 258/2001 Z.z. (teraz zákona č. 129/2010 Z.z.) hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t.j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa je istinu, úroky a iné poplatky. Preto argumentácia žalobkyne neobstoí, nakoľko rozhodnutie, na ktoré žalobkyňa poukázala, je už Najvyšším súdom SR prekonané, pričom nemožno prijať záver, že by sa malo novšie rozhodnutie vzťahovať od svojho prijatia iba do budúcnosti (na prebiehajúce, resp. ešte nezačaté konania).

17. Žalobkyňa v odvolaní ďalej tvrdila, že zmluva o úvere neobsahuje povinný údaj, a to priemernú hodnotu RPMN. I z tejto chýbajúcej náležitosti odvodzovala bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

18. Ani s touto námietkou sa odvolací súd nestotožnil.

19. Podľa § 8aa ods. 1 (prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1.1.2008 - pozn. odvolacieho súdu) zákona č. 258/2007 Z.z. o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere a formulár (§ 3 ods. 5) musí obsahovať prvýkrát priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov [§ 4 ods. 2 písm. k)] do dvoch mesiacov po jej zverejnení podľa § 7a ods. 2.

20. Podľa § 7a ods. 2 zákona č. 258/2007 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy (27.3.2008) ministerstvo (Ministerstvo financií SR - § 3 ods. 9 - pozn. odvolacieho súdu), Národná banka Slovenska alebo nimi určená osoba zverejňujú informácie z údajov podľa odseku 1.

21. Povinnosť uvádzať v zmluve o spotrebiteľskom úvere údaj o priemernej hodnote RPMN, ako obligatórnej náležitosti spotrebiteľskej zmluvy, bola do zákona o spotrebiteľských úveroch vložená až novelou č. 568/2007 Z.z., účinnou od 1.1.2008. Podľa citovaného prechodného ustanovenia § 8aa ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch povinnosť uvádzať v úverovej zmluve údaj o priemernej RPMN vznikla prvýkrát uplynutím dvoch mesiacov od prvého zverejnenia tejto hodnoty. Z webovej stránky Ministerstva financií SR vyplýva, že Súhrnné informácie o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 1. štvrtrok 2008 boli zverejnené dňa 29.4.2008. Preto podľa § 8aa ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch vznikla povinnosť uvádzať v úverovej zmluve údaj o priemernej hodnote RPMN až dňa 29.6.2008. Zmluva o úvere bola v tomto prípade uzatvorená už dňa 27.3.2008, teda v čase, keď povinnosť uvádzať v úverovej zmluve údaj o priemernej hodnote RPMN nebol povinný pod sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

22. Žalobkyňa v odvolaní ďalej nesúhlasila i so záverom súdu prvej inštancie, že adresa predávajúceho na reklamáciu alebo sťažnosť je v zmluve o úvere uvedená. Poukázala pritom okrem iného na rozhodnutie tunajšieho súdu zo dňa 31.7.2019, sp. zn. 17Co/22/2019.

23. Odvolací súd si je vedomý svojho rozhodnutia zo dňa 31.7.2019, sp. zn. 17Co/22/2019, v ktorom zaujal záver, že adresa predávajúceho na reklamáciu alebo sťažnosť musí byť pod sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosi úveru v zmluve o úvere vyjadrená, a to popri identifikačných údajoch veriteľa. Tento záver napokon v rozhodovacej činnosti súdov nenašiel svoje pevné miesto, a to ani priamo v rozhodnutiach tunajšieho súdu. Vo svojom skoršom rozhodnutí odvolací súd použil najmä extenzívny výklad chrániaci spotrebiteľa, ktorým dospel k uvedenému záveru o nutnosti vyjadrenia v zmluve adresy predávajúceho na reklamáciu alebo sťažnosť popri identifikačných údajoch veriteľa.

24. Po uvedenom rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 31.7.2019 však Ústavný súd SR v náleze zo dňa 28.4.2020, sp. zn. I. ÚS 44/2020 (v bode 34.), konštatoval, že „aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné inštitúty s tým, že táto ochrana je už súčasťou zákonnej normy ako účel právnej normy a už nepotrebuje osobitnú expanzívnu interpretáciu nad rámec interpretačných štandardov vrátane teleologického výkladu“.

25. Tento záver je pre odvolací súd podkladom pre zmenu svojho skoršieho záveru v interpretácii dotknutých obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

26. Zákonomodarca diferencoval v zákone o spotrebiteľských úveroch (v zákone č. 258/2001 Z.z., pričom totožne je sporná otázka upravená i v zákone č. 129/2010 Z.z., ktorý nahradil zákon č. 258/2001 Z.z.) podobné obligatórne náležitosti na adresu predávajúceho na reklamáciu alebo sťažnosť a identifikačné údaje veriteľa. V prejednanom prípade bol žalobkyni poskytnutý bezúčelový úver bankou. V zmluvnom vzťahu, a to ani medzi veriteľom a treťou osobou, tak nefiguroval predávajúci. V zmluve o úvere potom nemohla byť uvedená nijaká adresa predávajúceho na reklamáciu alebo sťažnosť (pričom veriteľ úver nepredáva, lež poskytuje). Adresa predávajúceho na reklamáciu alebo sťažnosť by bola povinne vyžadovaná vtedy, ak by bol žalobkyni poskytnutý účelový úver na kúpu tovaru (teda predávajúci by uzatvoril s veriteľom zmluvu o výhradnom poskytovaní úveru na kúpu svojho tovaru, pričom následne by veriteľ uzatvoril zmluvu o úvere s dlžníkom na kúpu konkrétneho tovaru od predávajúceho). Vtedy by žalobkyňa mohla tovar reklamovať, na čo by potrebovala poznať adresu predávajúceho. V prípade bezúčelového úveru ale nie je možné úver reklamovať. S týmto záverom je napokon v zhode aj dôvodová správa k zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (pričom predchádzajúci zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako to už bolo zdôraznené, upravoval totožne sporné obligatórne náležitosti; na tomto mieste treba len pre úplnosť podotknúť, že samotná dôvodová správa nekonštatuje, že oproti skoršiemu zákonu dochádza v tejto spornej náležitosti k názorovej zmene, čím je daná použiteľnosť tejto dôvodovej spravy ako argumentačného inštrumentária). Táto dôvodová správa konštatuje, že adresu, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, je nutné uviesť iba v prípade účelového úveru na kúpu tovaru. Preto v tomto prípade nemusela byť v zmluve vyjadrená adresa predávajúceho na reklamáciu alebo sťažnosť.

27. Nedôvodná je i námietka žalobkyne, podľa ktorej zmluva o úvere neobsahuje termín konečnej splatnosti a dobu trvania zmluvy. Zmluva o úvere tieto náležitosti spĺňa. V zmluve o úvere je jasne vyjadrená splatnosť prvej splátky istiny (20.4.2008), počet splátok (120), periodicita a splatnosť splátok (mesačne, k 20. dňu v kalendárnom mesiaci) a konečná splatnosť úveru (20.3.2018).

28. Bez právnej relevancie je aj posledná námietka žalobkyne, že súd prvej inštancie neaplikoval zákon č. 258/2001 Z.z., ale zákon č. 129/2010 Z.z. Z napadnutého rozsudku plynie, že súd prvej inštancie aplikoval zákon č. 258/2010 Z.z. platný a účinný ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy (pričom aj výslovne citoval relevantné ustanovenia tohto zákona).

29. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP).

30. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný, trovy odvolacieho konania nepriznal, pretože mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).